

Lietuvos meno kūrėjų asociacija

Koncertmeisterio katedrai - 25

2013-02-04

ŽURNALAS: Muzikos Barai
TEMA: Muzika. Jubiliejus
AUTORIUS: Irena Uss-Armonienė

DATA: 2013-02

Koncertmeisterio katedrai - 25

Irena Uss-Armonienė

2012 m. Lietuvos muzikos ir teatro akademijos Koncertmeisterio katedra minėjo savo 25-metį. Jubiliejiniais metais buvo surengtas ciklas renginių, atspindinčių katedros meninius ir pedagoginius pasiekimus, numatančių ateities veiklos gaires. Penkiuose koncertuose, skirtuose katedros sukakčiai, dalyvavo jos pedagogai, absolventai ir studentai.

Renginių ciklą, prasidėjusį kovo mėnesį, vainikavo lapkričio 23-25 dienomis vykęs Respublikinis studentų ir moksleivių pianistų koncertmeisterių konkursas, kuris sulaukė didelio nacionalinės M. K. Čiurlionio menų mokyklos, Kauno J. Gruodžio, Vilniaus J. Tallat-Kelpšos, Klaipėdos S. Šimkaus konservatorijų, Lietuvos muzikos ir teatro akademijos ir Vytauto Didžiojo universiteto pianistų koncertmeisterių dėmesio, bei mokslinė metodinė konferencija „Akompanimento meno nūdienos aktualijos ir ateities vizijos“.

Ketvirtis amžiaus – nemažas katedros gyvenimo laikotarpis, kupinas nuveiktų darbų ir pasiekimų. Jubiliejus yra gera proga susimąstyti ir apibendrinti nueitą kelią.

Akompanimentas Lietuvos valstybinėje konservatorijoje (dabar – LMTA) sistemingai ir nuosekliai pradėtas dėstyti 1957 m. Praėjus 8 metams po Kauno ir Vilniaus konservatorijų sujungimo doc. Erikos Dineikaitės iniciatyva prie Fortepijono katedros buvo įsteigta koncertmeisterio klasė. Su to meto iškiliais Lietuvos vokalistais ir instrumentininkais aktyviai koncertavusi E. Dineikaitė suprato, kad norint parengti profesionalų koncertmeisterių būtina nuosekli dėstyimo metodika, siejanti teorines žinias su praktika, ir kryptinga repertuarinė politika. Vadovaudamasi savo ilgamete

scenine ir pedagogine patirtimi, doc. E. Dineikaitė svariai prisidėjo prie dėstymo metodikos ir pedagoginio repertuaro kūrimo.

Naujos Europos atlikimo meno tendencijos, vis ryškėjanti solinio ir ansamblinio atlikimo takoskyra rado atgarsį ir Lietuvoje. Meninio gyvenimo aktualijos, aktyvėjantis domėjimasis vokiečių ir prancūzų kamerinės vokalinės muzikos žanrais *Lied* ir *Melodie* bei šiuolaikine kamerine vokaline muzika, atsinaujinantis Operos ir baleto teatro repertuaras pianistams koncertmeisteriams taip pat kėlė naujus reikalavimus. Šalyje sparčiai plėtėsi muzikos mokyklų, konservatorijų tinklas, augo būrys dainininkų ir instrumentininkų, kurie pradėjo sėkmingai dalyvauti tarptautiniuose ir nacionaliniuose konkursuose, daug koncertuoti šalyje ir užsienyje. Atsirado naujų disciplinų ir naujų dėstymo formų, aktualios muzikinės ir metodinės literatūros poreikis. Sovietiniais laikais vyravusi nuostata, kad kiekvienas geras pianistas sugeba gerai akompanuoti, nepasiteisino. Buvo akivaizdu, kad, neišskyrus akompanimento disciplinos iš Fortepijono katedros mokymo programos ir neįkūrus savarankiškos katedros, pasiekti naują kokybinį šuolį bei patenkinti sparčiai augantį profesionalių koncertmeisterių poreikį šalyje neįmanoma.

1987 m. buvo įkurta Koncertmeisterio katedra. Jai nuo įkūrimo iki 2010 m. vadovavusi prof. Ramutė Vaitkevičiūtė sukūrė tvirtus meninius ir metodinius katedros pagrindus. Per 25 metus katedroje dėstė iškilūs Lietuvos menininkai: prof. **Gražina Ručytė-Landsbergienė**, ilgametė LNOBT koncertmeisterė, apdovanota Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordinu, Barbaros Radvilaitės medaliu, „Vilniaus garso“ premija, prof. **Chaimas Potašinskas** (1924–2009), Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino kavaliarius, LNOBT dirigentas ir pianistas, doc. **Erika Dineikaitė**, tuometinės Valstybinės filharmonijos koncertmeisterė, iki 1987m. vadovavusi LMTA koncertmeisterio klasei, doc. **Virginija Dabkutė**, Lietuvos kamerinio orkestro artistė.

Įkūrus Koncertmeisterio katedrą atsivėrė naujos šiuolaikinių pianistų koncertmeisterių ugdymo galimybės. Parengtos bakalauro, magistro, meno aspirantūros, o nuo 2011 m. – meno doktorantūros studijų programos, derinančios praktinių sceninių įgūdžių formavimą su teorinėmis studijomis, sukuriančios prielaidas kryptingai rengti profesionalius koncertmeisterius.

Atsiliepiant į dabarties poreikius studijų programos nuolat atnaujinamos, papildomos naujais dalykais. Būsiami koncertmeisteriai studijuoja dirigavimą, instrumentuotę ir partitūrų redukciją, užsienio kalbų fonetiką, tobulina skaitymo iš lapo ir transponavimo įgūdžius, išklauso operos dramaturgijos kursą.

Koncertmeisterio studijų programos aprėpia įvairių epochų operinę ir vokalinę kamerinę bei instrumentinę muziką. Studentai analizuoja operų ir instrumentinių koncertų klavyrus, susipažįsta su partitūromis. Šiandien koncertmeisteris – ryškus profesionalas, išmanantis dirigavimo, režisūros paslaptis, pedagogas ir psichologas, lygiavertis solisto partneris.

Svarbus Koncertmeisterio katedros pedagogų veiklos baras – akompanimento dėstymo metodikos kūrimas. Katedros pedagogai skaito pranešimus LMTA ir savo katedros rengiamose mokslinėse metodinėse konferencijose. Katedra parengė ir išleido 3 metodines mokymo priemones, skirtas studentams, pedagogams, atlikėjams. Jose

nagrinėjami akompanimento, skaitymo iš lapo dėstymo savitumai, apžvelgiamos koncertmeisteriui išskylančios meninės ir techninės problemos, įvairių šalių, epochų ir žanrų instrumentinių, vokalinių kūrinių interpretacijos ypatumai.

Remdamiesi šiuolaikine akompanimento dėstymo metodika ir apibendrinami mūsų šalies atlikėjų ir pedagogų meninę bei pedagoginę patirtį, Koncertmeisterio katedros pedagogai kūrybingai veda vokalinės ir instrumentinės muzikos interpretacijos seminarus.

Bendradarbiaujant su socialiniais partneriais, išryškėja nauji poreikiai, į kurias katedra jautriai reaguoja. Šiais mokslo metais magistro studijų programos interpretacijos seminarus numatyta papildyti nauja tema – akompanavimu šokio studijoje.

LMTA studentams, Lietuvos muzikos mokyklų ir konservatorijų moksleiviams katedra organizuoja koncertmeisterių konkursus. Minėtini 4 konkursai V. Landsbergio fondo, 3 konkursai doc. E. Dineikaitės premijoms laimėti, J. Gruodžio, G. Trinkūno konkursai, instrumentinės muzikos akompanimento konkursai. 2005 m. surengtas tarptautinis vokalistų ir pianistų koncertmeisterių konkursas, kuriame 2-ose amžiaus grupėse varžėsi Vokietijos, Japonijos, Latvijos, Estijos, Baltarusijos ir Lietuvos dainininkai ir pianistai.

Naujos galimybės Koncertmeisterio katedrai atsivėrė aktyviai įsitraukus į tarptautinę studijų mainų programą *Erasmus*. Koncertmeisterio katedra – viena aktyviausių šioje programoje dalyvaujančių LMTA padalinių. Jauni menininkai kelia meistriškumą, semiasi naujų idėjų ir patirties lankydami į LMTA atvykstančių Europos aukštųjų muzikos mokyklų *Lied* bei akompanimento pedagogų kursus ir studijuodami kitų šalių aukštosiose mokyklose. Katedros pedagogai, veddami interpretacijos meistriškumo kursus kitų šalių aukštosiose mokyklose, dalinasi patirtimi su kolegomis, patys susipažįsta su naujais dėstymo metodais, parsiveža naujos literatūros, plečia repertuarą.

Ilgamečiai katedros partneriai – Štutgarto, Manheimo, Leipcigo, Hanoverio aukštųjų muzikos mokyklų, Berlyno menų universiteto, Liono nacionalinės konservatorijos, Briuselio karališkosios konservatorijos, Varšuvos F. Chopino universiteto ir kitų aukštųjų muzikos mokyklų *Lied* ir akompanimento katedros.

Sėkmingo Koncertmeisterio katedros darbo pripažinimas – kvietimas dalyvauti tarptautiniame intensyviame *Erasmus* projekte (IP) „Europos *Lied* forumas 2012“ (European Lied Forum 2012), vykusiame 2012 m. rugsėjo mėn. Berlyno menų universitete. Bendradarbiaudami su Dainavimo katedra, Koncertmeisterio katedros pedagogai parengė 3 duetus (Paulė Gudinitė, prof. I. Uss-Armonienės kl., ir Renata Dubinskaitė, prof. V. Prudnikovo kl., Vaidrius Smilinskas, doc. N. Ralytės kl., ir Saulė Šerytė, prof. V. Prudnikovo kl., Monika Laukaitytė, doc. A. Kisieliūtės kl., ir Vera Talerko, doc. A. Krikščiūnaitės kl.), kurie garbingai atstovavo LMTA greta kitų 18 kamerinių vokalinių duetų iš 6 prestižinių Europos aukštųjų muzikos mokyklų: Berlyno menų, Varšuvos F. Chopino, Bukarešto nacionalinio muzikos universiteto, Turino G. Verdi akademijos, Hanoverio aukštosios muzikos mokyklos.

Forumo metu LMTA studentai su užsienio pedagogais profesoriais Axeliu

Bauni, Janu Philipu Schulze, Ericu Battaglia, Maja Nosowska, Bianka Luigia Manoleanu ir Remusu Manoleanu studijavo vokiečių, italų, lenkų, rumunų kompozitorių muziką.

Lietuvių kompozitorių vokalinę kamerinę muziką tarptautiniame forume pristatė ir užsienio šalių studentams meistriškumo kursus vedė LMTA Koncertmeisterio katedros vedėja prof. Irena Uss-Armonienė. Forumo tikslas – inspiruoti vientiso Europos *Lied* tinklo sukūrimą, *Erasmus* programos pagrindu į jį įtraukti įvairių Europos aukštųjų muzikos mokyklų *Lied* ir akompanimento katedras. Sėkmingas LMTA studentų pasirodymas tarptautiniame renginyje atveria kelius skleisti lietuvių kompozitorių muziką užsienyje ir garsinti Lietuvos muzikos ir teatro akademijos vardą. Koncertmeisterio katedros studentų pasirengimas sulaukė aukščiausio įvertinimo ir dar kartą patvirtino teisingai pasirinktą katedros strategiją bei gebėjimą integruotis į tarptautinius projektus. „Europos *Lied* forumą 2013“, skirtą LMTA 80-mečiui paminėti, Koncertmeisterio katedrai pasiūlyta surengti Vilniuje.

LMTA Koncertmeisterio katedra, kompleksiskai rengianti universalius pianistus koncertmeisterius, – vienintelis unikalus padalinys Lietuvos aukštosiose mokyklose, jis neturi analogų Vakarų Europoje. Per 25 gyvavimo metus katedra parengė didelį būrį aukštos kvalifikacijos koncertmeisterių, iš jų 11 meno licenciatų, sėkmingai besidarbuojančių visose švietimo sistemos muzikinio ugdymo grandyse: LMTA ir kitose Lietuvos aukštosiose muzikos mokyklose, konservatorijose, meno ir muzikos mokyklose, teatruose, choruose, orkestruose. Daugelis jų koncertuoja su solistais vokalistais ir instrumentininkais prestižinėse koncertų salėse Lietuvoje ir užsienyje, talkina jiems nacionaliniuose ir tarptautiniuose konkursuose, festivaliuose. Kai kurie jų sėkmingai tęsia akompanimento studijas užsienyje.

Papildomą pedagogo kvalifikaciją įgiję absolventai dėsto akompanimentą meno mokyklose ir konservatorijose, aukštosiose muzikos mokyklose.

Daugelis studentų ir absolventų sėkmingai rungtiasi tarptautiniuose ir nacionaliniuose pianistų koncertmeisterių konkursuose ir festivaliuose, yra pelnę laureatų vardus, apdovanoti geriausio koncertmeisterio diplomais dainininkų ir instrumentininkų konkursuose. Konkurse „XXI amžiaus menas“ Vorzelyje (Ukraina) laureatų vardus pelnė LMTA meno licenciatės Indrė Baikštytė, Dovilė Bagdonaitė, Eglė Adrejevaitė; Tarptautiniame pianistų koncertmeisterių konkurse Klaipėdoje nugalėtojomis tapo meno licenciatė Eglė Adrejevaitė, Koncertmeisterio katedros doktorantė Eglė Kižytė, katedros absolventės Ugnė Antanavičiūtė, Emilija Žukauskaitė, Irina Martos, Kristina Jaskytė, studentas Robertas Lozinskis ir kiti. Vilniuje 2005 m. vykusiam tarptautiniame koncertmeisterių ir dainininkų konkurse laurus pelnė meno licenciatės Indrė Baikštytė, Jonė Punytė, Agnė Railaitė-Jurkūnienė, Eglė Adrejevaitė, Kotryna Gurklytė ir kt. I premiją ir laureatės vardą 2006 m. Grace (Austrija) vykusiam tarptautiniame F. Schuberto ir moderniosios muzikos duetų konkurse (*F.Schubert und moderne Musik*) pelnė Jonė Punytė.

Koncertmeisterio katedroje dėsto Lietuvoje ir užsienyje pripažinti menininkai, kūrybingai perteikiantys savo žinias ir sceninę patirtį studentams: Koncertmeisterio katedros vedėja prof. **Irena Uss-Armonienė** (katedrai vadovauja nuo 2010 m.), „*Armonas-Uss Duo*“ ir fortepijoninio *Armonų trio* narė; prof. **Ramutė Vaitkevičiūtė**,

fortepijoninio dueto „ViVa“ narė; doc. **Audronė Kisieliūtė**, nuolatinė dainininkės doc. A. Krikščiūnaitės partnerė; doc. **Irena Markauskienė**, ilgametė VOBT solisto A. Markausko koncertmeisterė; doc. **Eglė Perkumaitė-Vikšraitienė**, nuolat koncertuojanti su dainininke N. Katiliene; doc. **Nijolė Ralytė**, ilgametė prof. V. Prudnikovo ir kitų operos solistų scenos partnerė. Į katedros pedagogų gretas sėkmingai įsiliejo jaunos katedros absolventės, tarptautinių konkursų laureatės **Jonė Punytė** ir **Indrė Baikštytė**, fortepijoninio trio „FortVio“ narė.

25-mečio proga Koncertmeisterio katedros pedagogams įteiktas Lietuvos Respublikos kultūros ministro padėkos raštas „Už kūrybinį indėlį į kultūrą ir meną, ugdant pianistus koncertmeisterius, sėkme vainikuotus darbus Lietuvos ateičiai“.